

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET U SPLITU

1. ORGANIZACIONI RAZVOJ. Intenzivan razvoj kemijske i srodnih industrija u našoj zemlji zahtijevao je osposobljavanje većeg broja visokostručnih kadrova kako za znanstveno-istraživački rad, tako i za izgradnju i unapređenje kemijske industrije. Na osnovi analize potrebnih kadrova utvrđeno je da Tehnološki fakultet u Zagrebu ne može zadovoljiti perspektivne potrebe i da je uz to neophodna dislokacija onih visokoškolskih ustanova, koje na pojedinim područjima imaju objektivne uvjete za razvoj s obzirom na već postojeće industrijske kapacitete i njihov daljnji razvoj.

Dalmatinska regija, sa svojom bazičnom i prerađivačkom kemijskom industrijom, značajni je centar koji iskorišćujući komparativne prednosti svoga geografskog položaja, ima sve preduvjete za uspješan razvoj postojećih kapaciteta i izgradnju novih.

Velika udaljenost područja od svih sveučilišnih centara i podatak da se na Tehnološki fakultet u Zagrebu upisuje 18–25% studenata ove regije, upućivali su na potrebu da se u Splitu osnuje Kemijsko-tehnološki fakultet i tako omogućiti studij i djeci onih kategorija zaposlenih koji imaju niža primanja. To je napose važno za one dijelove Dalmacije koji su još uvijek nedovoljno ekonomski razvijeni.

Postojanje većeg broja srednjih škola na području Splita, Šibenika, Makarske, Zadra, Sinja, pa Duvna i Livna, razvijen kulturni život Splita s nizom kulturnih institucija, znanstvenim bibliotekama, muzejima, galerijama itd., osnovni su uvjet za nastajanje visokoškolskih kadrova i stvaranje neophodne klime za rad takve institucije.

Na početku mjeseca veljače 1960. g. osnovana je komisija sa zadatkom da prouči osnovne elemente i izradi nacrt za osnivanje Fakulteta u Splitu, organizaciju nastave, materijalnu bazu, potrebni kadar i uvjete za životni standard studenata. Taj se rad odvijao uspješno zahvaljujući pomoći predstavnika kemijske industrije na tom području i narodnih vlasti.

Na zajedničkoj sjednici Savjeta i Vijeća Tehnološkog fakulteta u Zagrebu 12. V 1960. iznesen je prijedlog za osnivanje Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, te su profesori zagrebačkog fakulteta pozvani da se upoznaju s postojećim stanjem, utvrde realne mogućnosti za osnivanje Fakulteta i pomognu oko organizacije i izvođenja nastave.

Grupa od šest profesora Tehnološkog fakulteta u Zagrebu boravila je 21. i 22. V 1960. u Splitu, te obilaskom postojećih laboratorija u kemijskim poduzećima i znanstvenim ustanovama, pregledom nove zgrade predviđene za laboratorijski rad studenata u Kaštel Sućurcu, zgrade bivšeg Doma kulture u Splitu gdje bi se smjestilo tajništvo, predavaone, biblioteka itd., te upoznavanjem s kadrovskim i financijskim mogućno-

stima, došla do zaključka da postoje svi objektivni uvjeti za osnivanje Kemijsko-tehnološkog fakulteta. Profesori su na sastanku s predstavnicima NO kotara Split iznijeli svoje mišljenje i dali punu podršku akciji za osnivanje Fakulteta. Tom prilikom su osobito istakli da će osnivanje Fakulteta u Splitu znatno pomoći normalizaciji studija na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu s obzirom na ograničene mogućnosti da se broj upisanih studenata poveća i na sve širi razvoj kemijske industrije u našoj Republici.

Na osnovi tog prijedloga dr Miloš Žanko, potpredsjednik Savjeta za prosvjetu NR Hrvatske, dao je sugestiju da se preko NO kotara Split uputi prijedlog Saboru NR Hrvatske za usvajanje zakonskog postupka o osnivanju Fakulteta. Odlučeno je također, da se imenuje privremeno Vijeće koje će sačinjavati profesori Tehnološkog fakulteta u Zagrebu. Privremeno Vijeće imalo je zadatak da izradi prijedlog nastavnog plana i programa studija, sistematizaciju radnih mjesta, prijedloga natječaja za izbor nastavnog osoblja, financijskog plana, natječaja za upis studenata itd.

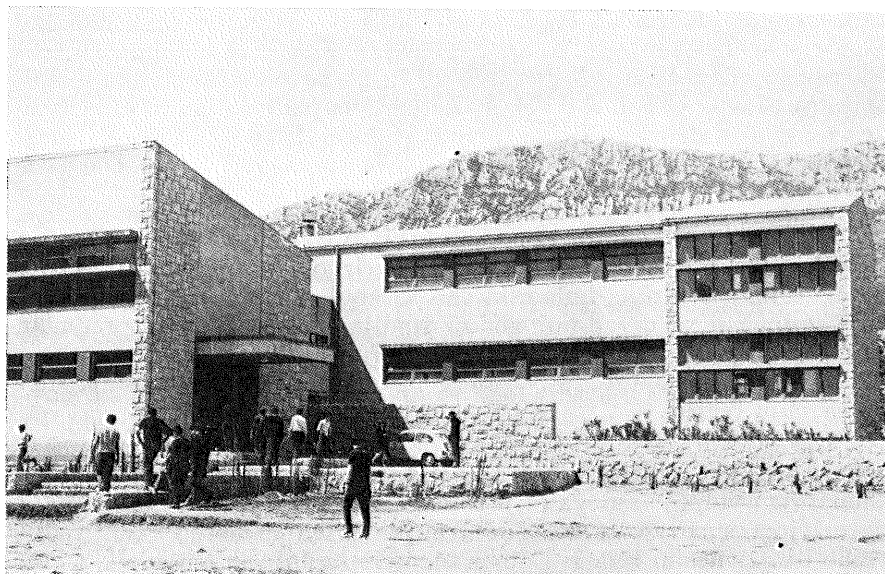
Odlukom Sabora NRH donesen je 7. VII 1960. Zakon o osnivanju Fakulteta, objavljen u *Narodnim novinama* br. 31 od 3. VIII 1960, a 22. X 1960. izvršeno je otvaranje Kemijsko-tehnološkog i Elektrotehničkog fakulteta u Splitu. Prva predavanja održali su 24. i. mj. profesori Tehnološkog fakulteta u Zagrebu dr Miroslav Karšulin i dr Ivan Filipović u zgradi bivšeg Doma kulture, prema nastavnom planu i programu za prve dvije godine studija. Time su počela redovna predavanja na novoosnovanom Fakultetu.

Nastava se održavala prema novom nastavnom planu i programu studija Tehnološkog fakulteta u Zagrebu. Prve laboratorijske vježbe održavale su se u Višoj pedagoškoj školi i u laboratoriju Srednje medicinske škole. Dopršenjem laboratorija u novoizgrađenoj Kemijskoj školi u Kaštel-Sućurcu, uz neophodne preinake i adaptacije, dobio se suvremen prostor za studentske praktikume svih zavoda fakulteta. Laboratorijska oprema neprestano je dopunjavana, tako da su studenti mogli bez smetnji završiti sve vježbe predviđene planom i programom.

U toku prve školske godine osnovan je Savjet fakulteta, Fakultetsko vijeće, te njihove stalne i privremene komisije, dok je Elektorska komisija za izbor nastavnog osoblja bila sastavljena od profesora Tehnološkog fakulteta u Zagrebu. Na prijedlog Elektorske komisije, Fakultetsko vijeće postalo je nadležno za izbor asistenata, a nakon dvije godine i za izbor nastavnika do zvanja docenta.

Prve godine je rad fakultetskih organa bio usmjeren pretežno na nastavna pitanja, osnivanje zavoda, katedara i kabineta, investicije i financijska pitanja. Završetkom druge godine studija pojavio se problem prostora za teoretsku nastavu i tajništvo, te je donesena odluka da se odobrenim sredstvima nadogradi zgrada Pedagoške akademije i Fakultet preseli u nove prostorije.

Novo prostorije svečano su otvorene 8. XII 1962. godine. Taj je prostor iskorišten za teoretsku nastavu (predavanja, seminari, auditorne i konstrukcije vježbe), biblioteku, zavode, katedre i tajništvo. Zbog

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET U SPLITU

nemogućnosti da studentski praktikumi posluže za znanstveno-istraživački rad nastavnog osoblja i diplomske radove studenata, izvršena je preraspodjela i racionalizacija prostora, te su adaptacijom slobodnog prostora osposobljeni znanstveno-istraživački laboratoriji za šest zavoda. Na taj način stvoreni su prostorni preduvjeti za sistematski i organizirani znanstveni rad.

Osnovni problem koji u znatnoj mjeri usporava nesmetani razvoj Fakulteta jest prostorna podvojenost Fakulteta na studentske praktikume u Kaštel-Sućurcu, te teoretsku nastavu i znanstveno-istraživački rad u Splitu. Ta podvojenost onemogućava racionalniju upotrebu laboratorijskog prostora i opreme, pomoćnog osoblja, te opterećuje satnicu studenata i bolju koordinaciju rada.

Usvojena je zamisao da se izgradi nov objekt, u kojem bi, u prvoj etapi, bili završeni zavodi sa svim laboratorijima, a nakon toga i prostor za teoretsku nastavu i tajništvo. Osnovne koncepcije takvog projekta bile su odobrene pa se prišlo izradi idejnog projekta, ali je daljnji rad na realizaciji te zamisli obustavljen zbog financijske situacije u izgradnji objekata za visokoškolske ustanove.

2. ZNANSTVENO-NASTAVNE JEDINICE. Fakultet se sastoji od sedam zavoda i triju katedara. To su: a) Zavod za opću i anorgansku kemiju (predstojnik docent Stjepan Lipanović), b) Zavod za analitičku kemiju (red. prof. Božena Pelech-Tucaković), c) Zavod za organsku kemiju (docent Anđelko Damjančić), d) Zavod za fizi-

kalnu kemiju (docent dr Ivica Mekjavić), e) Zavod za tehnološko inženjerstvo (izv. prof. dr Milan Zglav), f) Zavod za anorgansku tehnologiju (predavač Ruža Krstulović), g) Zavod za organsku tehnologiju (predavač Urban Roje), h) Katedra za matematiku (docent Ivan Česnik), i) Katedra za fiziku (predavač Josip Tudorić-Ghemo), j) Katedra za društveno ekonomske nauke (predavač Rajko Dobrijević).

3. ORGANIZACIJA NASTAVE. Nastava je organizirana kao jedinstveni studij prvog i drugog stupnja; izvodi se u osam semestara, a u devetom se upisuje diplomski rad. U studiju nema izrazitih usmjerenja, osim što se u zadnjoj godini studija upisuju po dva predmeta prema izboru, koje predaju renomirani stručnjaci iz prakse, pa se studenti na taj način upoznaju поблиže s nekim od industrija karakterističnih za našu regiju.

Kod razrade nastavnog plana vodilo se računa o profilu kemijskog inženjera koji bi najbolje odgovarao našoj praksi. Naime, vodeći računa o današnjem stupnju našega privrednog razvoja i o perspektivama budućeg razvitka, smatralo se da bi se kemijski inženjer morao baviti znanstveno-istraživačkim radom i unapređenjem postojećih tehnoloških procesa, te projektiranjem novih postupaka. Zbog toga je u nastavnom planu položeno težište na fundamentalne discipline, koje će služiti kao osnova za znanstveno-istraživački rad, i na tehnološke procese i operacije kao osnovu za unapređenje industrijskih postupaka i za projektantski rad.

4. POSTDIPLOMSKI STUDIJ. Farmaceutsko-biokemijski fakultet u Zagrebu osnovao je 1964. g. u zajednici s Kemijsko-tehnološkim fakultetom u Splitu, postdiplomski studij sa područja »Fizikalne metode u kemiji«. Sva predavanja i dio vježbi održali su se u Splitu, a neke vježbe u Zagrebu. Deset slušača bilo je sa našeg Fakulteta, a 17 iz industrije i drugih ustanova.

5. ODNOSI PREMA PRIVREDI I KULTURI. Suradnja s privredom postepeno napreduje, ali još nije postignut zadovoljavajući nivo. Osnovni preduvjeti za širu suradnju jesu nesumnjivo suvremena laboratorijska oprema, dobri prostorni uvjeti i odgovarajući kadar. Na Fakultetu nisu ovi preduvjeti ispunjeni, pa to utječe na opseg suradnje. Međutim, smatramo da bi se i s današnjim mogućnostima ova suradnja mogla razvijati na razne načine. Naime, u poduzećima koja imaju odjele i laboratorije za razvoj i prema tome izvjesnu opremu, naši stručnjaci mogu sudjelovati u raznim timovima pri istraživanju i realizaciji izvjesnih programa u takvim poduzećima. Manjim dijelom mogu se neki radovi izvoditi i na samom Fakultetu. Naprotiv, za mnoga poduzeća koja nemaju laboratorije, odnosno kojima bi vlastiti laboratoriji za istraživanje bili odveć veliko financijsko opterećenje, može izvjesna istraživanja vršiti Fakultet s postojećom opremom, osobito u okviru diplomskih radova.

Kao primjere uspješne suradnje možemo spomenuti ova poduzeća: Dalmacija-cement – Split, Dalmacije-bilje – Dubrovnik, Tvornica lakih metala – Ražine, Iplas – Kopar, Brodogradilište – Split. Izvjesna suradnja održava se i preko laboratorijskih analiza materijala za pojedine ustanove i poduzeća.

6. VEZE S TUZEMNIM I INOZEMNIM FAKULTETIMA. Fakultet održava stalne veze s Tehnološkim fakultetom u Zagrebu, napose s Kemijsko-tehnološkim odjelom. Te veze dolaze osobito do izražaja kroz suradnju u Kemijsko-tehnološkom institutu kojem smo suosnivači. Neki nastavnici spomenutog odjela održavaju kod nas nastavu.

Veze s inozemnim fakultetima ostvaruju se preko Instituta za farmaceutsku kemiju Sveučilišta u Padovi, Instituta za anorgansku kemiju Sveučilišta u Münchenu, Instituta za anorgansku tehnologiju Sveučilišta u Budimpešti i Instituta za polarografiju Čehoslovačke akademije znanosti. Osim toga održali su na Fakultetu predavanja renomirani profesori iz Velike Britanije, Sovjetskog Saveza, Italije, Čehoslovačke, Švicarske, Mađarske i Zapadne Njemačke.